

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

138. An Inquisitores possint præbere licentiam legedi libros Hæreticorum?
Et quid de Generalibus Religionum in Regnis Hispaniarum, vel an solus
Pontifex talem licentiam possit præbere? Vnde neque ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

posse libros hæreticorum legere, quia hujusmodi Commissarij censentur à Sede Apostolica instituti, licet hoc non admittat Bonacina loco cit. & Merolla in *disp. Theol. tom. 3. disp. 1. cap. 2. diff. 11. num. 415.* cum Sanchez ubi supra, quia facultas legendi libros hæreticorum conceditur Inquisitor autem non est Sedes Apostolica, ergo, &c.

3. Notandum est tamen quoddam stando in hac secunda opinione in Regnis Hispaniarum solus Inquisitor generalis habet potestatem legendi libros hæreticorum, & cui ipse commiserit, & non alij Inquisitores, ut patet ex Bulla Pauli V. apposta in principio indicis expurgatorii. Vnde neque Episcopi possunt dictos libros legere. Et ideo hic in gratiam studioforum ponam pulchrum locum Didaci Cantera in *99. crimin. cap. 1. de hæret. num. 64.* ubi sic ait: Si aliquis haberet libros hæreticorum, per Inquisitores anathematizaretur, ut fuit factum per Inquisitionem Conquensem contra Episcopum Conquensem, qui dicebat eos teneri ex particulari privilegio. Ita Cantera, quod est valde notandum. Sed ego in tali casu consulerem DD. Inquisitoribus, ut Summum Pontificem de hoc certiorarent, & in Regnis Hispaniarum Inquisitorem generalem; quod autem Episcopi non possint legere libros prohibitos, firmant novissime Mauricius Alzedus in *praxi Episcop. part. 2. capite 6. numero 75.* qui citat Navarrum, Azorium, Sanchez, Delrium, Barbosam, & Pegnam.

4. Sed pro coronide hujus resolutionis apponam hic verba Homoboni de Bonis in *exam. Eccles. part. 2. tract. 11. cap. 7. quest. 15.* ubi sic ait: Advertendum est etiam à doctis integræque fidei viris ex urbe referre libros, qui non sunt hæreticorum, nec de hæresi tractant, neque contra fidem falsa, vel suspecta dogmata continent, aliqua tamen alia ex causa prohibitos posse viris dignis ab Inquisitoribus permitti, qui quidem gratis ex scripto manu sua subsignato tribuunt, & de triennio in triennium facultatem renovabunt: at in foro conscientie illam licentiam oretenus habere sufficere videtur. Ita Homobonus. Verum post hæc scripta Urbanus VIII. p. m. derogavit omnes licentias legendi libros hæreticorum, & omnes alios prohibitos, & hodie hanc potestatem dat solum sacra Congregatio.

RESOL. CXXXVIII.

An Inquisitores possint præbere licentiam legendi libros hæreticorum?

Et quid de Generalibus Religionum in Regnis Hispaniarum, vel an solus Pontifex talem licentiam possit præbere? Vnde neque Collegium Cardinalium Sede Apostolica vacante prædictam licentiam concedere possit? Et an Urbanus VIII. novissime annullaverit omnes licentias legendi libros prohibitos? Et an nemini liceat libros hæreticos ad suas manus devenientes propriam auctoritate comburere, sed eos ad Inquisitores deferre teneantur? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 99.

§. 1. **R**espondeo negativè cum Sanchez in *summa tom. 1. lib. 2. cap. 10. num. 43.* & Soula in *aphorism. Inquis. lib. 1. cap. 2. num. 62.* solus enim Pontifex potest talem licentiam præbere. Vnde neque Collegium Cardinalium Sede Apostolica vacante prædictam licentiam posse concedere, ait Merolla in *disp. Theol. tom. 1. disp. 1. c. 2. diff. 12. n. 419.* & alij, quicquid asserat in contrarium Vgolinus.

2. Nota etiam quoddam privilegium Gregor. XIII. in factum Generali Societatis Iesu ad legendum, vel hoc §. lege purgandum libros hæreticorum, vel alias prohibitos,

seu etiam ad facultatem dandam pro his, & similibus concessiones revocatae sunt, tum per privilegia amplius summa sanctæ Inquisitionis in his Regnis Hispaniarum, tum quia Societas cessit privilegio in Congregatione sancta, & ita observat Emanuel Rodriguez & Hieronymus, ille in *questionum Regularium tom. 2. quest. 82. art. 3. iste in compend. questionum Regular. resolut. 92. n. 1.* quibus adde Pottel in *dubijs Regular. v. s. lib. 1. rum prohibitio, num. 3.* Urbanus verò VIII. novissime annullavit omnes licentias legendi libros prohibitos.

3. Notandum est etiam hic obiter quoddam Hieronymus Rodriguez ubi supra *num. 3.* docet, nemini licere libros hæreticos ad suas manus devenientes propria auctoritate comburere, sed eos ad Inquisitores deferre, sed re tenetur, juxta constit. Julij III. id præcipiens; alias potest procedi contra ipsum ac si esset hæreticus, quod intelligunt aliqui, nisi ex tali manifestatione, seu traditione refutetur manifestanti, seu tradenti ali-quod grave periculum suspicionis de hæresi, tunc etiam posse tales libros per seiplos comburere affirmant. Id tamen minime admittendum est propter damnum quod ex eo eveniret potest Catholicæ fidei ac Religionis, nam deferendo hujusmodi libros ad Inquisitores, ut inquirere possint an ultra traditos alij similes supersint, & an ipsis male usi sint, & à quibus eos acceperint. Ita ille. Sed de hac questione ego alibi fusius egi.

RESOL. CXXXIX.

An intelligens aliquem librum esse hæreticum, comburendo illum, & non Inquisitoribus tradendo, incurrit excommunicationem hujus Canonis? Et quid de peccato? Ex p. 1. tr. 11. Ref. 37.

§. 1. **R**espondeo, quoddam communiter Doctores docent, quem non posse propria auctoritate libros tales comburere; sed teneri illos deferre ad Inquisitores. Ita Suarez *tract. de fide, disp. 20. sect. 2. n. 23.* Azorius *tom. 1. lib. 8. c. 16. q. 11.* Delrium *disp. magis, tom. 3. lib. 5. sect. 17.* Farinacius *de hæresi, quest. 180. n. 40.* Barbosa *de potest. Episc. p. 3. alleg. 9. c. 1.* Soula in *Bull. Censur. cap. 2. disp. 15. concl. 3. n. 4.* Homobonus *de exam. Eccl. p. 1. tract. 7. cap. 2. quest. 12. & p. 2. tract. 11. cap. 7. quest. 15. resolut. 2.* Duartus in *Bull. Censur. lib. 2. c. 1. q. 52. n. 1.* Cherubinus in *compend. Bull. tom. 2. conf. 76. p. 17. sibil. 2.* Riccius *p. 4. decis. 255. n. 4. & decis. 360. num. 7.* Alterius *de cens. tom. 1. disp. 2. lib. 5. c. 7. & alij.* Et fundantur in quadam Constitutione Julij III. qui hoc videtur præcipere.

2. Sed non reticebo, contrariam sententiam docere Zanchinum in *tract. de Hæreticis, cap. 7. num. 7. & Repertor. Inquisitorum, verb. libri.* Filliucium *tom. 2. tr. 2. cap. 7. num. 208.* ubi exculat comburentes propria auctoritate, aut tradentes illis, qui dictos libros legere possunt: quod antea etiam docuerat in *tom. 1. tract. 16. cap. 3. num. 45.* & hanc opinionem referens Bonacina *de cens. disp. 2. quest. 5. punct. 4. num. 20.* in nova editione non improbat, & ideo videtur illam admittere: & multi ex Authoribus citatis, ut Alterius, & Riccius, & Antonius Riccius in *tr. de jur. personarum, lib. 5. cap. 24. n. 2.* & Campeggius in *addit. ad Zanchinum de Hæreticis, cap. 7. n. 7.* contrariam sententiam, quam ipsi tenent, vocant tantum veriorem, & tutiorem. Ego secundum dictos Authores sententia Filliucij est probabilis.

3. Sed, quicquid sit de peccato, ut bene notat Pottell in *add. ad dubia regul. verb. libri prohibiti, num. 13.* certum est, illos, qui libros hæreticos comburant propria auctoritate non incurere in excommunicationem Bullæ Censuræ, quia tales libros comburendo, illos non